

Samtaler med barn

Og så er det på en måte familien min, da. Og så har jeg tegnet broren min, han som har den funksjonshemningen som er litt annerledes. Han har litt annen farge for å vise at han skiller seg ut og at han alltid vil fly i en annen retning (Gutt 15)

Selvilde: Jeg er god nok som jeg er

Ord og begrep for å snakke om
diagnosen

God tilrettelegging

Klassemiljø

Samtaler med elever

Spontane samtaler og organiserte samtaler

Eleven velger deg som samtalepartner

Dette er jeg ikke utdannet til!

I samarbeid med foreldrene

De første erfaringene

- Møter med fagfolk
- Foreldrenes reaksjoner
- Reaksjoner fra andre i familien
- Tema på familiesammenkomster

Barnets erfaringer med omverden påvirker barnets oppfatning av seg selv

- Er det noe galt med meg?
- Hvorfor er jeg annerledes?
- Hvorfor klarer ikke jeg det som andre barn klarer?
- Er det min skyld at foreldrene mine er lei seg?

Foreldres reaksjoner

- Usikkerhet
- Vil beskytte barnet
- Vente til barnet er eldre

Foreldre bør få kunnskap og veiledning i hvordan de skal snakke med barnet sitt så tidlig som mulig!

Hvorfor skal vi snakke om hvordan eleven har det?

- Forstå seg selv
- Akseptere seg selv
- Forklare i årsak utenfor seg selv
- Slippe å føle seg alene om sine tanker og følelser
- Hjelp til å svare på andres spørsmål

Hvorfor skal vi snakke om hvordan

- Felles språk og begreper
- Forklare sosiale koder
- Snakke om følelser
- I forståelse med foreldrene

Hvorfor skal vi snakke om hvordan eleven har det?

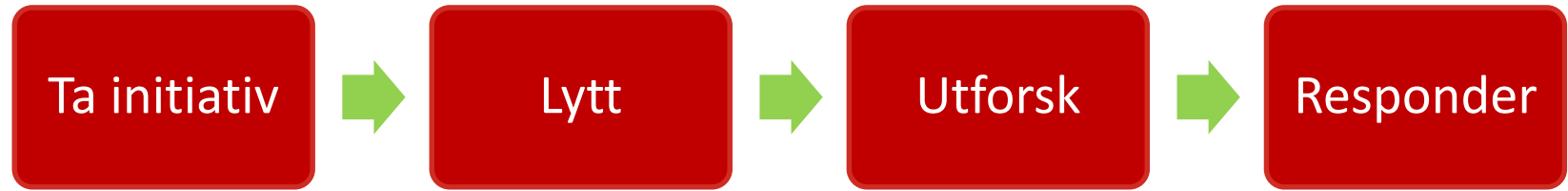
- For å få innblikk i elevens verden

For å kunne tilrettelegge opplæringen

Linn

Samtalen

Ta initiativ

Har ikke alltid ord til å vite eller trygghet til å hevde sin mening

Vise at det er trygt å spørre,

Benytte en situasjon

Skape en situasjon

Lytte

Ikke forstå for fort

Vær en aktiv lytter

Vent med å
korrigere

Let etter hint

Utforske

Bruk barnas ord (Hva mener du med....?)

Ikke la hintene gå ubemerket

Utforsk alle aspekter ved opplevelsen (Hva tenker du da? Hva føler du da? Hva gjør du da?)

Utforsk egen tolkning (Har jeg skjönt det nå?)

Responder

Verdsett barnets
opplevelser

Gi informasjon med
utgangspunkt i det
barnet vet

Illustrer og
eksemplifiser

Følelser: Ikke
behandle og endre,
men lytte og bekrefte

Hva skal vi si til andre?

- Til andre barn
- Til andre foresatte

Skal vi informere?

Foresatte er ofte usikre på om de vil
informere
hva de skal informere andre om

Føler de blottstiller og utlevere barnet sitt

Frykter at informasjon kan føre til at

- diagnosen blir overskyggende
- barnet blir stigmatisert
- barnet blir ekskludert

Er det ekstra viktig og vanskelig med sjeldne diagnoser?

Kulturell resonans

«Å falle utenfor fagpersoners kunnskapsunivers»

Foreldrerollen vs ekspertrollen

Hvorfor skal vi informere?

Barnet selv og familien får reaksjoner fra omgivelsene

f.eks. blikk, spørsmål, kommentarer

Slippe å svare og forklare

Gjøre hverdagen enklere for barnet og familien

Viktig med åpenhet for å skape godt læringsmiljø

- å unngå usikkerhet, utestenging
- forbygge mobbing
- å finne gode samarbeidspartnere
 - andre barn som gode samarbeidspartnere
 - at foreldre skal kunne forklare og påvirke på hjemmebane
- slippe å skjule for andre
- bli møtt med realistiske krav

Informasjon til andre foresatte

Må forberedes sammen med barnet/foreldrene

Fortelle på vegne av barnet

Informasjon om diagnose/funksjon/behov

Hvilke ord og begreper skal vi bruke?

Hvilke konsekvenser får dette for eleven i hverdagen?

Informasjon til andre foresatte

Sortere/korrigere informasjon på Internett

Gi informasjon om hvorfor det er viktig at barnet involveres i ulike sosiale sammenhenger

f.eks. bursdager, besøk, aktiviteter

Gi tips om hvordan ulike sosiale aktiviteter kan planlegges og tilrettelegges

Informasjon til andre barn

Hva mener barnet selv og de foresatte?

Samarbeid helsesøster, PPT,
Habiliteringstjenesten ,BUP....

Spørsmål å tenke over:

- Hvem trenger informasjon?
- Hva skal formidles?
- Hvordan skal informasjonen formidles?
- Hvem skal informere/lede samtalen?

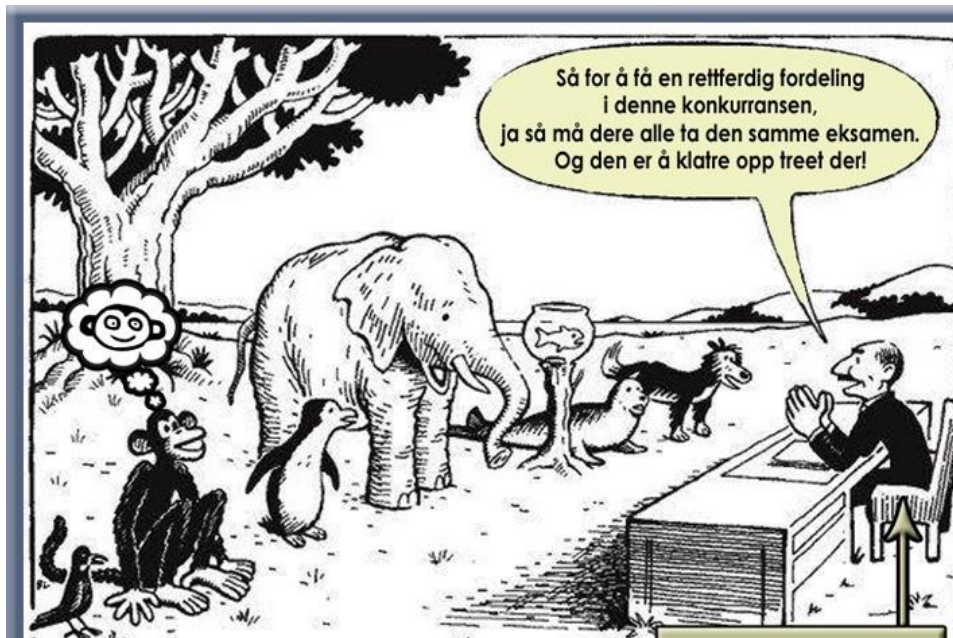
Samtalen i barnegruppen

- **Samtale om likheter/forskjeller**
- Forklare sammenhengen mellom arv/gener og egenskaper

Hent ut hva barna allerede har lagt merke til/vet

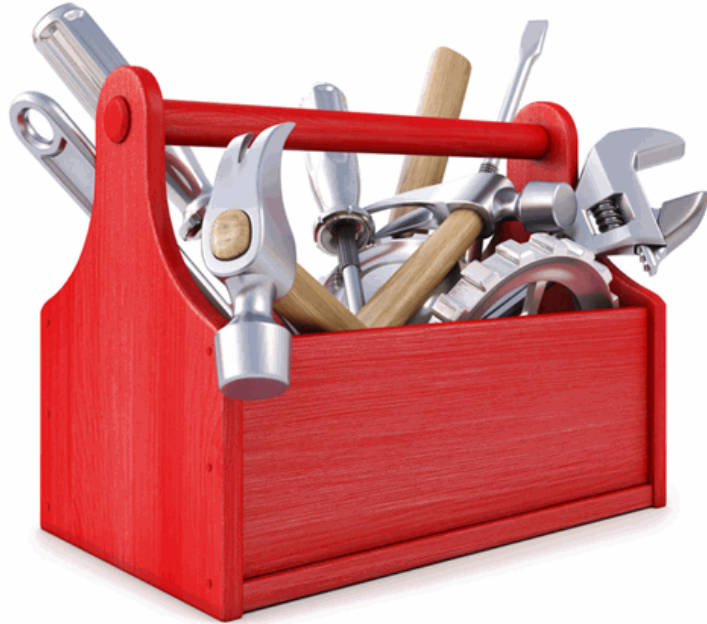
Sett sammen bildet, evt. korrigjer

- Samtale om hva som er viktig for å ha det bra i barnehagen eller på skolen
 - Gi konkrete forslag på hva de kan bidra med
 - Hva kan de selv gjøre for å hjelpe/støtte/involvere?

Samtaleverktøy

- Samtalebilder
- Spill
- Visualisering – diagram
- Farger for føleleser
- Tegning og kreative aktiviteter
- Bruk av symboler
- [Se film](#)
- [Lage film](#)

Kreative aktiviteter

Samtalebilder

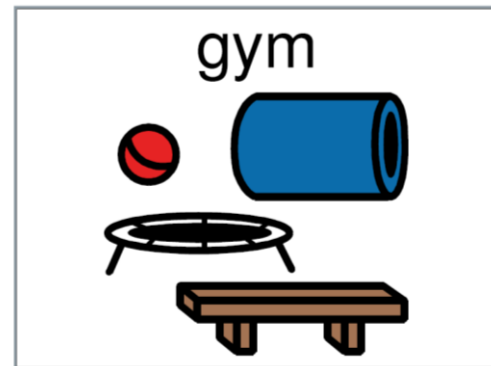
Merete Holmsen

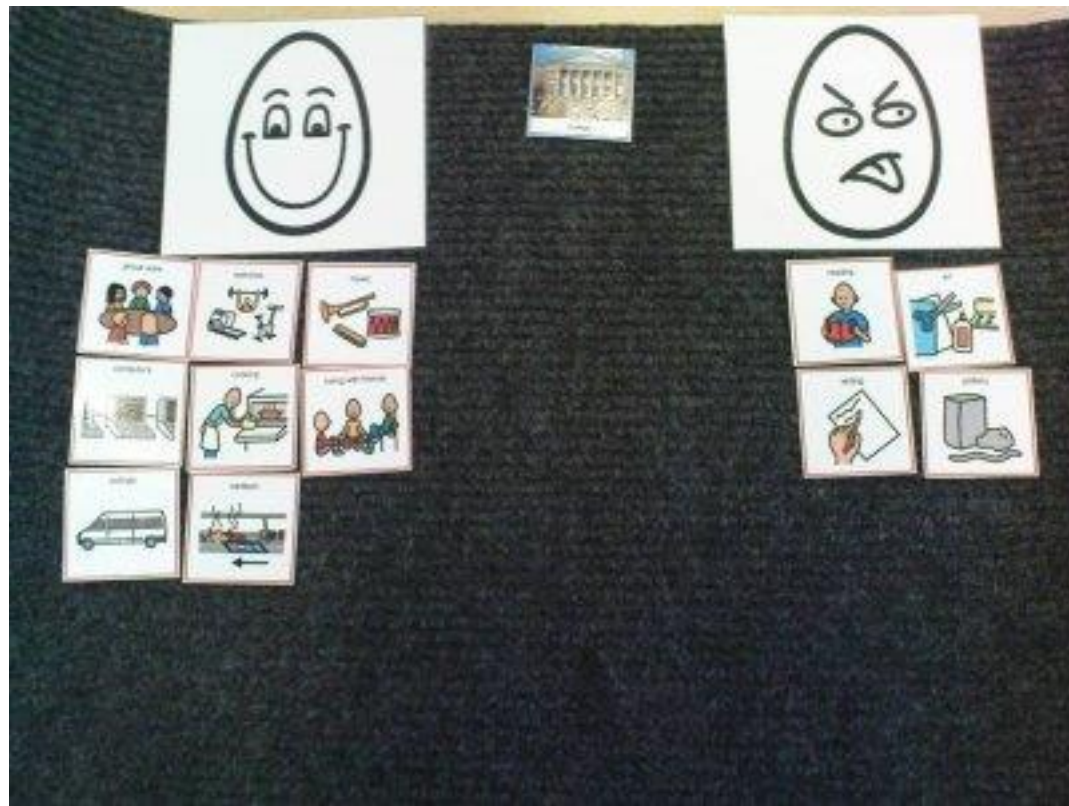
Symboler

følelser 	redd 	sint 	erte
gøy 	bestevenn 	lei meg 	glad
sur 			

Talking mats

Farger for følelser

VELG HVILKEN FARGE DU SYNES PASSER BEST
MED FØLELSENE

TRIST/LEI SEG

REDD

FLAU

SINT

SJALU

NERVØS

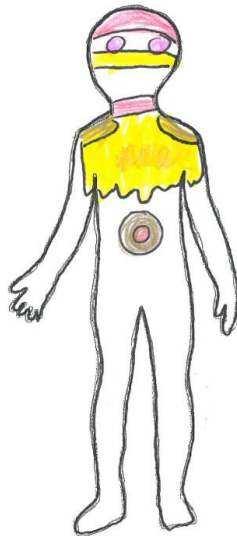

GLAD

Her kan du fargelegge hvor i kroppen du
kjenner det når du er trist, redd,
flau, sint, sjalu eller nervøs.

Bruk fargene fra forrige oppgave.

Rollespill/film

- Rollespill
- Sånn er jeg og sånn er det, serie på NRK
- Videoer for sosial ferdighetstrening
- [Lage film](#)

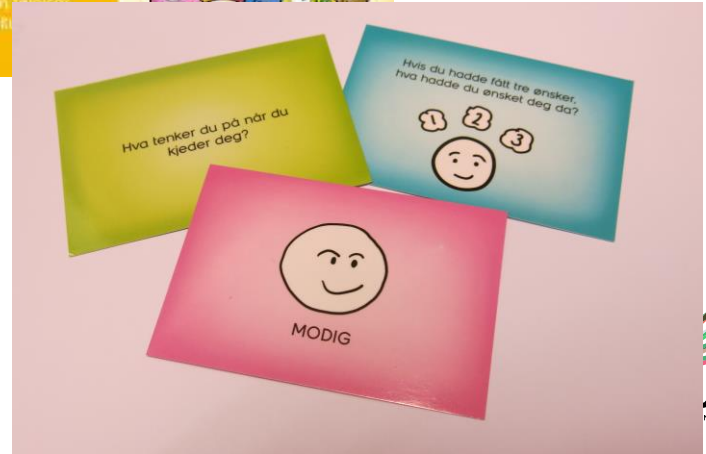

Spill, kjøpe eller lage selv

Jeg lurer på – et verktøy som skal gjøre det lettere å snakke om vanskelige tema

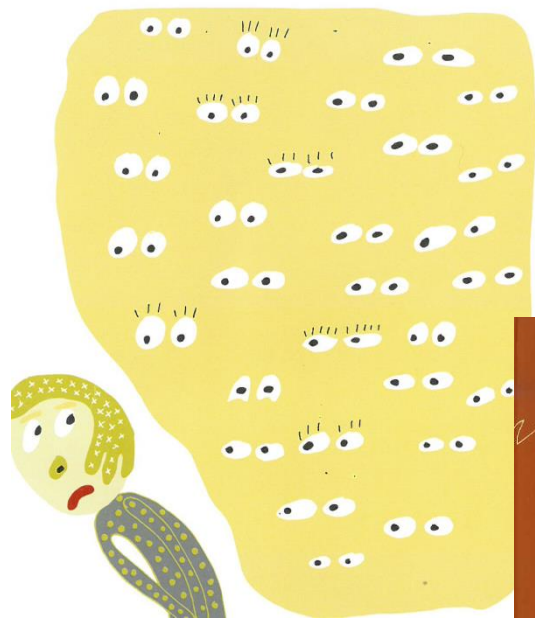

Hei - et spill om følelser, tanker og situasjoner

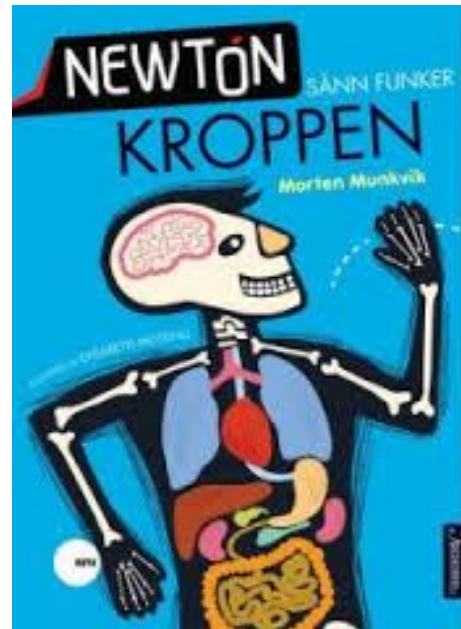
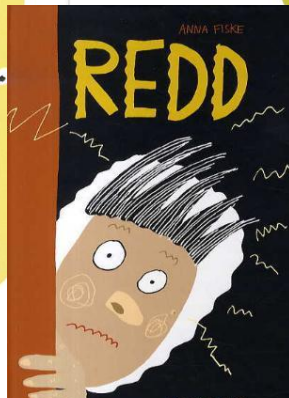

Bøker

MANGE ER REDDE FOR
HVA ANDRE SYNES OM DEM

DE TØR IKKE SNAKKE FORDI
DE TROR AT ALLE VIL LE

Litteraturforslag

Chistina Renlund:

- Doktoren kunne ikke reparere meg. 2010. Bergen: Skauge forlag.
- Jag har en sjukdom, men jag är inte sjuk. 2004. Stockholm: Gothia förlag.

Merete Holmsen:

- Samtalebilder og tegninger. 2004. N.W. Damm & Søn

Anna Fiske: Bøker om føleleser

Jansson m.fl.

- Følelser, kropp og samspill. 2010. Sykehuset Østfold.

Spill: Jeg lurur på. post@talkped.no

Hei – [et spill om føleser, tanker og situasjoner](#)

Talking mats- [ISAAC Norge](#)